

Szellem a fazékból - Hová lett a titok?

2011 augusztus 21. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Ülök Karinthy Frigyes asztalánál a Centrálban. Az ablak mellett, ahonnan a könyvtárra és a bankfiókra nyílt kilátás, ahol az író agytumorja els? tüneteit észlelte. Itt indultak meg fejében a dübörg?, zakatoló vonatok. "Pontosan, menetrendszer?en, hét óra tíz perckor."

Ülök, és f?szeres paprikalevest rendelek. De ülhetnék a Babits-asztalnál is, vagy Schöpflin helyén, "a kávéház

kurtábbik végének sarokasztalánál", esetleg a hátsó traktus mélyén, "szemközt a csempézett konyhahelyiséggel, ahol a legsűrűbb volt a kávé, a rántotta, a pirított kenyér illata, meg a füst", s ahová (Kodolányi János emlékei szerint) könyv kupacok és jegyzethalmok közé süllyedve Szabó Lőrinc húzódott be. A "kerekasztal" Kiss József lapjának, A Hétnek volt a fűhadiszállása, Ignotus mondta tréfásan, hogy ezt a lapot kávéházban olvassák, és kávéházban írják. Volt itt törzsasztala Adynak éppúgy, mint Zsiga bácsinak (Móricz Zsigmond), Illyésnek vagy Ottlik Gézának. Szabó Dezső asztalának még külön neve is volt: "táltos". "Külön asztalnál ült, gőgös, dantoni arcával (Fodor József emlékezik így), hogy a Nyugat-emberek hadd lássák, mennyire utálja őket." A legjobb mégis a költők törzsasztala lehetett, ahol (mint Szabó Lőrinc Tücsökzene című művéből tudjuk) Mikes sakkozott, Babits korrigált, pletyka, pénz és száz terv lengett a szivarfüstben.

Ahol a hely szelleme, ott a szellem helye - hirdeti a Centrál honlapja. A genius locival nincs is baj. A hely kisugárzását még az is érzi, aki semmit sem tud a kávéház legendás múltjáról. Gond a mottó második felével van. A magyar szellemi élet krémjét momentán egyedül Csemer Géza törzsvendég képviseli. Az a polgári értelmiség, amelynek a nagykávéház az elmúlt tíz évben (állítólag) bevett törzshelye lett, köddé vált. A Centrál év eleji nagy gasztronómiai megújulása közepette aztán eltűnt a tárkonyos bárányraguleves, a fiákergulyás, a padlizsánkrémmel töltött sült paprika, a túrógombóc és a krémes is. Hogy a kispénzű törzsvendégeket Cseh János mesterszakács (egyébként kit?) "újrarendelt" paprikás krumplics, fűzelékhez egyáltalán nem hasonlító tejfölös "zöldbabfűzeléke", esetleg Mihályi László cukrászköltő dobostortamutánsa üldözte-e el, vagy a gazdasági válság, nehéz eldönteni. De nincsenek éjfélig tartó színházi vacsorák, kártya- és sakkpartik, pezsgő kávéházi élet, a kétszáz férőhelyes, patinás termekben harminc-negyven külföldi ebédelget.

Szinbád (nem Krúdy, hanem Márai hűse) joggal kérdezhet né: háová lett a titok? Amit mindenki tudott, hogy a pesti kávéház a törzsvendégekre alapozta létezését. "Csak újságot szeretne? Hogyne, parancsoljon. Közben úgysis

elálmosodik, kávézni fog, aztán szomjas lesz, mert a kávé vízajtó, iszik valamit, majd amikor a szomszéd asztalnál kivisznek egy ínycsiklandó kispörköltet, éhes lesz, és így tovább." Közben ismerősökkel találkozik, vitába keveredik, megváltja a világot. A Centrálban minden olyan, mint 1887-ben. B?séges (bár fogyatkozó) újságvászték, pompás és könny? falatok (bár a törzsvendégeknek még meg kell tanítani, mi az a tökmagkéregben sült pangácusfilé, serpeny?s bara mundi, rá kell szoktatni ?ket a káposztás cvekedli helyett a makaronra is), szolgálatkészek a pincérek. Egyvalami hiányzik: a hangulat. Az a békebeli. "Az ember azért jár kávéházba - írta Alfred Polgár bécsi humorista -, mert egyedül akar lenni. De ehhez társaság kell." A Szindbád-félék nem kávézni (enni, olvasni) jártak a kávéházba, hanem élni. Márai szavaival: "valahogy túlesni az életen".

Vinkó József, hetivalasz.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyaláatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden magyarnak látnia kell”

Ajánló